

Факультет дошкільної освіти
Кафедра теорії і методики дошкільної освіти

Управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами

2022-2023 н.р.

Для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма на основі освіти бакалавра, спеціаліста.

Викладачі: к.пед.н., доц. Гордій Н.М.

Email: hordei1960@gmail.com

Кількість часу на вивчення

Лекцій	14
Практичних занять	14
Самостійна робота	92
Форма контролю	3

Пропонований курс «**Управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами**» складається з 2 частин (теоретична і методична). Формування громадянського суспільства є одним з пріоритетних завдань для держав, які прагнуть до демократичних перетворень на основі цінностей європейської політичної культури. Такі цінності можуть бути реалізовані тільки на підставі послідовного утвердження демократичних основ розвитку суспільства, прав і свобод людини у всіх їхніх проявах, побудови правової держави, становлення громадянського суспільства. Останнім часом на державному й міжнародному рівнях відбувається зміцнення статусу дитинства в суспільстві, що свідчать міжнародні документи про охорону дитинства, підвищення уваги до дитячої субкультури, дитячої творчості. Визначення конкретних умов і завдань виховання. Моделювання виховного простору з метою забезпечення самовизначення особистості, духовного становлення дітей, підготовка їх до самостійного життя, взаємодія сім'ї й суспільних інститутів – ці питання складають сучасну міжнародну та державну політику.

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими, докорінними змінами у всіх сферах громадського життя. Ці зміни зумовлюють гостру необхідність гармонізації інтересів різних соціальних груп, суспільства в цілому. Таким шляхом є, насамперед, створення системи управління взаємодією між різними соціальними групами на засадах суспільних відносин партнерського типу. Партнерський характер відносин між різними групами останнім часом стає властивим багатьом сферам соціального життя і частково є теоретично осмисленим. У той же час існує потреба у розвитку особливої професійної якості майбутнього педагога - вміння налагоджувати партнерську взаємодію в різних соціальних групах та успішно керувати цим процесом.

Сучасні тенденції контактної діяльності з сім'єю визначають необхідну роботу в основі якої лежить мотиваційно-системний підхід і особистісно-орієнтовані цілі її здійснення: орієнтація на дитину, її потреби; створення в закладі дошкільної освіти умов, що забезпечують розвиток особистості дитини; поєднання суспільної та сімейної життєвих сфер; зміна структури і змісту освітнього процесу; залучення батьків до педагогічного процесу.

Соціальна ситуація розвитку дитини має потребу в науковому усвідомленні й прогнозуванні перспектив розвитку дитинства та вимагає концентрації зусиль усіх відповідальних за її нормалізацію: професійних вихователів і батьків, дослідників дитинства й практиків різних орієнтацій.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами» ознайомити студентів з основними теоретичними та практичними аспектами управління взаємодією з різними соціальними групами, поглибити їх знання з історії української родини, родинного виховання, сучасної типологізації сімей та їхні основні педагогічні проблеми, підготувати майбутніх фахівців дошкільної освіти до ефективної співпраці з батьками та іншими соціальними інститутами у вихованні дитини.

У ході вивчення дисципліни «Управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами» стоять такі **завдання**:

- визначити основні поняття, принципи і методи роботи вихователя з різними соціальними групами в сучасних умовах;
- визначити значення педагогічної підготовки до роботи з батьками дітей у загальній професійній підготовці вихователя дошкільного закладу;
- розширити теоретичні знання про зміст, методи, форми здійснення, засоби та прийоми організації взаємодії з сім'єю дитини;
- ознайомити студентів із сучасними підходами до сімейного виховання й організації педагогічної взаємодії ЗДО і батьків вихованців;
- навчити професійно здійснювати вивчення сім'ї дошкільника і на основі отриманих результатів планувати спільну й індивідуальну роботу з батьками;
- дослідити взаємозв'язки різних соціальних інститутів щодо реалізації завдань виховання, навчання й соціального розвитку дітей;
- розвивати вміння студентів створювати сприятливі умови для успішного спілкування з батьками, доброзичливу атмосферу, бачити бар'єри у спілкуванні, розуміти їх причини, добирати шляхи попередження та подолання;
- розвивати професійні здібності студентів у підготовці до практичної діяльності;
- ознайомити студентів із специфікою управління партнерськими взаємовідносинами у людей, що мають різний соціальний статус;
- розвивати професійні здібності студентів у підготовці до практичної діяльності шляхом переходу від простіших до більш складних професійних завдань.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні **знати**:

- визначення та суттєві властивості поняття «управління»;
- теоретичні та практичні основи роботи вихователя з різними соціальними групами;
- нормативно-правові акти, що регулюють діяльність різних соціальних інститутів;
- особливості та наслідки соціальних конфліктів у сім'ї та суспільстві у цілому;
- особливості застосування методів управління партнерською взаємодією з різними соціальними групами.

Здобувачі повинні **уміти**:

- використовувати теоретичні знання у вирішенні професійних завдань;
- орієнтуватись у системі інформації про різні соціальні інститути, які займаються навчанням і вихованням дітей;
- аналізувати педагогічні ситуації в різних типах сімей щодо виховання дітей та підбирати можливі способи їх вирішення;
- застосовувати основні методологічні принципи управління партнерською взаємодією;
- розробляти проекти та програми щодо управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами батьків.

Навчальний матеріал курсу розподілено на чотири модулі, в межах кожного визначено навчальні теми.

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами» передбачає розкриття основних понять, формулювання загальних принципів, змісту та завдань дисципліни.

Змістовий модуль 2. «Технологічні аспекти управління взаємодією з різними соціальними групами» охоплює теми, в яких у яких розкриваються питання сім'ї як провідного фактору соціалізації особистості; особливості педагогічної взаємодії з різними типами сімей.

Змістовий модуль 3. «Організація освітнього процесу в умовах індивідуального виховання» охоплює теми, в яких розкриваються питання соціального становлення особистості на етапі дитинства.

Змістовий модуль 4. «Процес соціалізації дітей дошкільного віку» охоплює питання формування міжособистісних і суспільних відносин у процесі діяльності і спілкування дітей дошкільного віку.

Програма охоплює такі складові: розподіл навчального часу за видами занять і формами навчання, зміст програми, теми практичних занять, форми самостійної роботи, перелік рекомендованої літератури, форми підсумкового контролю, засоби діагностики успішності навчання.

Курс для студентів магістратури розрахований на

120 годин: 14 годин лекцій, 14 годин практичних, 92 годин самостійної роботи – для студентів денної форми навчання. Вивчення курсу закінчується екзаменом.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу «Управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами» здійснюється у тісному зв'язку з іншими навчальними дисциплінами.

У результаті вивчення курсу студент набуває **загальні і фахові компетентності:**

Загальні компетентності:

1. КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
2. КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
3. КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
4. КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

1. КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.
2. КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.
3. КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.
4. КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної освіти.
5. КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.
6. КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти та початкової школи з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.
7. КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.
8. КС-10. Здатність ефективно діяти, розв'язуючи складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах у процесі формування ключових компетентностей здобувачів початкової освіти та реалізації змісту освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Організація навчання

Види занять. Лекція з елементами бесіди передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Із метою активізації пізнавальної діяльності студенти відповідають на запитання за темою заняття, беруть участь у вирішенні проблемних

ситуацій, в обговоренні дискусійних питань, що не лише сприяє осмисленню й усвідомленню теоретичного матеріалу тематичної лекції, а й розвиває мисленнєво-мовленнєву діяльність майбутніх фахівців.

Практичне заняття передбачає детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень курсу та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань. Перелік тем практичної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачем; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів, - розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані здобувачем за окремі практичні заняття, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність-учіння студента, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни та містить завдання різного типу: від реферування першоджерел, підготовки повідомлень, виконання завдань різного характеру (написання конспектів занять, розробка мовленнєвих вправ, добір ігор, картин, іграшок тощо), творчих завдань – моделювання аудіовізуальних матеріалів, виступ-презентація тощо. Самостійна робота передбачає виконання індивідуальних завдань, які накопичуються у робочому портфоліо з дисципліни.

Організаційні та навчальні обов'язки студентів:

- Відвідувати лекції, практичні та лабораторні заняття.
- Виконувати практичні завдання, передбачені в планах практичних і лабораторних занять.
- Брати участь у практичних заняттях під час обговорення теоретичних питань, виконання колективних та індивідуальних завдань, тестування тощо.
- Аргументовано відстоювати власну думку з теми заняття, якщо вона не збігається з думкою викладача.
- Самостійно оволодівати теоретичним матеріалом окремих тем або питань за рекомендованою літературою, складати конспекти, таблиці, схеми, виконувати завдання різного рівня.
- Виконувати завдання тематичного контролю, брати участь у підсумковому тестуванні.
- У разі потреби отримувати додаткові консультації викладача за змістом навчальної дисципліни.
- У випадку незгоди з отриманою оцінкою мати право на перезарахування тем.
- Вчасно складати відповідні теми.
- Дотримуватися правил техніки безпеки й охорони праці.

Штрафні міри

- Перескладання пропущеного заняття або незадовільної оцінки за певну тему в позаурочний час.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Теми лекцій	
1	<p>Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами».</p> <p>Тема 1. Педагогічний аналіз у системі управління закладом дошкільної освіти.</p> <p>Поняття «педагогічне управління».</p> <p>Проблеми сімейного виховання у спадщині класиків педагогічної думки: зарубіжні педагоги про сімейне виховання; вітчизняні педагоги про сімейне виховання.</p> <p>Література</p>

	Основна: [2], [4], [5], [8].
2	<p>Тема 2. Специфіка впливу різних соціальних інститутів. Сім'я – найперший осередок соціалізації дитини. Дошкільний навчальний заклад – як інститут соціалізації та інкультурації дитини. Дитяче співтовариство – носій субкультури, середовище соціалізації дітей дошкільного віку. Дитячий будинок. Позашкільний навчальний заклад. Оптимізація взаємодії педагога з батьками. Література Основна: [2], [4], [5], [9].</p>
3	<p>Змістовий модуль 2. "Технологічні аспекти управління взаємодією з різними соціальними групами" Тема 3. Дитинство в сучасному соціумі. Історико-концептуальні аспекти дослідження дитинства. Філософське осмислення проблем дитинства. Феномен дитинства у психології та етнопедагогії. Дитина в суспільстві: історичний поступ утвердження в культурі дорослих. Проблеми соціалізації особистості в дошкільному дитинстві. Дитинство в системі взаємовідносин "дорослий світ – дитячий світ". Сучасний етап розвитку дитинства. Література Основна: [3], [4], [8], [10].</p>
4	<p>Тема 4. Сім'я як провідний фактор соціалізації особистості. Соціалізація дитини в сім'ї. Розвивальне предметне середовище дошкільного дитинства. Створення предметно-ігрового середовища, яке сприяє розвитку пізнавальної діяльності дитини. Педагогічна діяльність з дітьми, що залишилися без піклування батьків. Література Основна: [5], [7], [8], [11].</p>
5	<p>Змістовий модуль 3. «Організація освітнього процесу в умовах індивідуального виховання». Тема 5. Індивідуальний підхід у взаємодії дошкільного закладу освіти з різними типами сімей. Характеристика різних типів сімей. Стилі батьківської поведінки. Характеристика середовища сім'ї. Організації дозвілля дитини й батьків: прогулянки, екскурсії, дитячий театр тощо; читання оригінальної та дитячої літератури; ігротека, творчі ігри; види домашньої праці, винагорода за працю. Досвід народної педагогіки у загальному розвитку дитини (розумовий, фізичний, психічний). Моральне виховання як критерій ненасильницької педагогіки. Етичний та естетичний розвиток дитини. Література Основна: [3], [4], [8], [9].</p>
6	<p>Змістовий модуль 4. "Процес соціалізації дітей дошкільного віку". Тема 6. Особливості процесу соціалізації дітей дошкільного віку. Теоретико-методологічні засади проблеми соціалізації в онтогенезі. Механізми соціалізації. Соціальне становлення особистості на етапі переходу від дошкільного до школи. Соціальна активність дитини. Соціальна компетентність. Особливості соціального розвитку дітей у різних умовах життєдіяльності. Методика діагностики рівнів соціальної компетентності дітей.</p>

	Література Основна: [2], [6], [8], [12].
7	Тема 7. Моделі виховного процесу для батьків. Формування педагогічної культури батьків. Моделі виховного процесу: модель групових консультацій; Адлерівська модель; учбово-теоретична модель; модель чуттєвої комунікації; модель заснована на трансакційному аналізі. Їх порівняльна характеристика та можливість адаптації до застосування в практиці. Література Основна: [1], [4], [8], [9].
Теми практичних занять	
1	Тема 1. Визначення терміну «дитина» у законодавстві України та міжнародних законодавчих актах. Нормативно-правова база у сфері роботи з різними соціальними групами батьків. Визначення терміну "дитина" у законодавстві України та міжнародних законодавчих актах. Конвенція ООН про права дитини. Декларація прав дитини. Закон України Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Загальна декларація прав. Закон України Про дошкільну освіту. Кодекс Законів про Працю України. Концепція громадянського виховання особистості. Європейська соціальна хартія. Постанова про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Міжнародний пакт. Поняття про виховний потенціал сім'ї. Особливості виховання єдиної дитини, близнят та у фостерній сім'ї. Модель соціально-педагогічної роботи з сім'ями. Література Основна: [3], [4], [8], [9].
2	Тема 2. Партнерство як механізм забезпечення взаємодії з різними соціальними групами. Регулювання процедури взаємодії різних соціальних груп. Значення вміння ДНЗ організувати діалог. Діалог (конференції, круглі столи, обговорення актуальних проблем у пресі, на телебаченні, телеконференціях, дискусіях у мережі Інтернет) за участю вихователів та представників різних соціальних груп. Консенсус та компроміс як методи взаємодії. Партнерська взаємодія як безупинний процес та професійний обов'язок вихователя в управлінні взаємодією з різними соціальними групами. Література Основна:[1], [4]. Додаткова: [2].
3	Тема 3. Особливості педагогічної взаємодії з різними типами сімей. Характеристика середовища сім'ї: догматичне; ідейне; споживацьке; зовнішнього лиску та кар'єри. Створення сприятливого психологічного клімату в сім'ї та дошкільному закладі. Гармонізація відносин «дорослий – дитина», «дитина – дитина» шляхом запровадження соціально-емоційних ігор, ігрових ситуацій, казкотерапії та педагогічних тренінгів.

	<p>Основна:[2], [3], [5], [6]. Додаткова: [1].</p>
4	<p>Тема 4. Домашні конфлікти: механізми та профілактика. Взаємини між батьками та їх вплив на дітей. Причини конфліктів між батьками та між батьками і дітьми. Особливості виникнення і закріплення рис «важкого» характеру дитини. Література Основна:[1], [5].</p>
5	<p>Тема 5. Формування міжособистісних і суспільних відносин у процесі діяльності і спілкування дітей дошкільного віку. Спілкування з дітьми як основа родинного виховання. Характеристика і структура міжособистісних і суспільних відносин дітей дошкільного віку. Формування позитивного ставлення до довкілля. Спілкування з дорослими і ровесниками як специфічна дитяча діяльність: спілкування як особливий вид діяльності; структура діяльності спілкування дошкільників; діалогічне мовлення як засіб вербального спілкування. Вплив спілкування на розвиток мовлення дошкільників. Педагогічне спілкування як фактор розвитку комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей. Стили педагогічного спілкування, види педагогічних висловлювань. Література Основна:[2], [4], [10], [11]. Додаткова: [2].</p>
6	<p>Тема 6. Виховання у дитини дошкільного віку уявлень про сім'ю. Необхідність формування майбутнього сім'янина. Формування у дитини уявлень про сім'ю. Статеве виховання сім'ї. Залучення дитини до економіки сім'ї. Література Основна:[2], [5], [6].</p>
7	<p>Тема 7. Педагогічна взаємодія з батьками у підготовці дітей до школи Створення предметно-іграшкового середовища, яке сприяє розвитку пізнавальної діяльності дитини. Гігієнічні вимоги до організації занять з дитиною в домашніх умовах. Комп'ютер в індивідуальному навчанні. Діагностика готовності до навчання у школі. Література Основна:[2], [5], [12].</p>

Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Зокрема, самостійна робота студентів передбачає:

- 1) анотування та реферування наукових джерел фахового спрямування;
- 2) моделювання й підготовка наукових текстів усної та письмової форм.

Питання до заліку з дисципліни

«Управління педагогічною взаємодією з різними соціальними групами»

1. Сім'я як одна з найдавніших форм спільності людей.
2. Розвиток теорії сімейного виховання в Україні.
3. Сучасні тенденції становлення сім'ї та її виховних функцій.
4. Поняття про родинні виховні традиції, їх функції.
5. Класифікація родинних виховних традицій: такі, що переходять із покоління в покоління, мовні, побутові, трудові, мистецькі, громадські, оздоровчі. Їх характеристика.

6. Родинні традиції як інтелектуальне та морально-етичне джерело формування особистості.
7. Поняття про родинні виховні традиції, їх функції.
8. Поняття про співпрацю батьків і педагогів.
9. Завдання закладів дошкільної освіти у роботі з сім'єю.
10. Умови ефективної співпраці батьків і педагогів.
11. Основні принципи налагодження взаємодії.
12. Сучасний підхід до проблеми співробітництва ЗДО і сім'ї.
13. Соціально-педагогічне значення співпраці батьків і педагогів у процесі виховання дітей.
14. Гуманні вимоги педагогічної етики, що регулюють поведінку вихователя з батьками.
15. Типові суперечності та труднощі у взаєминах між педагогом і батьками.
16. Основні причини взаємного непорозуміння, шляхи їх ефективного усунення.
17. Спілкування як основа гуманних взаємин між вихователями та батьками.
18. Особливості спілкування вихователів і батьків.
19. Творче самопочуття вихователів у процесі спілкування з батьками дітей і шляхи керівництва ним.
20. Підготовка дитини до школи – основний напрям співпраці педагогів і батьків.
21. Форми співробітництва батьків і педагогів в сучасній практиці дошкільної освіти.
22. Традиційні форми роботи з батьками, їх характеристика.
23. Нетрадиційні форми співробітництва з батьками, їх характеристика.
24. Шляхи оптимізації співробітництва з батьками.
25. Педагогічна культура сучасної української сім'ї.
26. Готовність батьків до виховання дитини.
27. Діяльність вихователя з формування педагогічної культури батьків.
28. Принципи роботи з підвищення педагогічної культури батьків.
29. Зміст, форми і методи удосконалення педагогічної культури батьків.
30. Необхідність проведення роботи з виховання батьків в умовах сьогодення.
31. Моделі виховання батьків: групові консультації, адлерівська, навчально-теоретична, чуттєвої комунікації, заснована на транзакційному аналізі.
32. Сучасна сім'я та її роль у вихованні дошкільників.
33. Психолого-педагогічні засади родинного виховання.
34. Значення української народної педагогіки у сучасному родинному вихованні.
35. Передумови взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами вихованців.
36. Провідні завдання співпраці ЗДО і родини.
37. Особливості суспільного та родинного виховання дітей дошкільного віку. Норми і правила взаємодії педагогічних працівників ЗДО з батьками.
38. Втілення народних ідей у практику сучасного родинного виховання.
39. Значення обрядів і звичаїв у вихованні дітей дошкільного віку.
40. Роль сім'ї у процесі соціалізації особистості дитини.
41. Система дошкільних закладів як провідний соціальний інститут виховання дитини. Провідні функції сім'ї.
42. Вплив соціально-економічних умов життя сім'ї, особистісних якостей її членів, особливостей їх взаємин на виховання дитини.
43. Завдання і зміст сучасного виховання дитини в сім'ї.
44. Особливості реалізації виховної функції сім'ї.
45. Роль батька і матері у формуванні дитини дошкільного віку.
46. Різні підходи до класифікації форм і методів роботи ЗДО з батьками.
47. Організація індивідуальних форм роботи з батьками.
48. Організація групових форм роботи з батьками.
49. Залучення батьків до роботи гуртків, проведенні ігор, занять, екскурсій і культпоходів з дітьми.

50. Специфіка використання методів виховання у родинному вихованні та педагогічному процесі ЗДО.
51. Збагачення виховного потенціалу сім'ї участю у вихованні дітей представників різних поколінь.
52. Сутність педагогічної культури батьків як компоненти загальної культури.
53. Залежність процесу становлення особистості дитини від системи сімейних цінностей, рівня особистісної культури кожного з батьків.
54. Компоненти педагогічної культури батьків як складної і динамічної системи.
55. Педагогічна культура батьків як досвід власного дитинства, результат освіти, Педагогічні умови успішного виховання дитини в сім'ї.
56. Гуманізм, демократизм, партнерство – основа ефективності виховання батьків, розвитку інтересу до самопізнання і самовиховання.
57. Залучення батьків до оцінювання успіхів дитини, прогнозування перспектив її розвитку.
58. Формування в батьків здатності до оцінки всіх подій і фактів через призму загальнолюдських гуманістичних цінностей.
59. Роль діагностики сімейних стосунків та особистісних якостей батьків у процесі організації виховної роботи з батьками.
60. Важливість розуміння батьками принципу наступності дошкільної та початкової освіти.
61. Спільна діяльність сім'ї та ДНЗ щодо формування в дитини старшого дошкільного віку уявлення про школу.
62. Роль діагностики на етапі вступу дитини до дошкільного закладу.
63. Попередження й усунення домашніх конфліктів.
64. Різні підходи до визначення типології сучасних сімей.
65. Причини незадовільного виховання дітей в сім'ї.
66. Проблема соціального сирітства.
67. Поширені помилки сімейного виховання.
68. Правові основи і особливості виховання прийомних дітей.
69. Негативний вплив на дітей розлучення батьків.
70. Правові основи сучасного сімейного виховання.
71. Діагностика порушень прав дитини в сім'ї.
72. Коректувальна робота в групах ризику.
73. Шляхи подолання негативних проявів у сімейному вихованні.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з критеріями оцінювання знань і вмінь студентів за такими рівнями і **критеріями**:

Оцінка за шкалами ECTS	<i>Критерії оцінювання</i>	Рівень досягнень студента
<p style="text-align: center;">A 90-100 Відмінно</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом методики розроблення і використання електронних курсів на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності.</p> <p>Студент проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння</p>	<p>Високий</p>

	<p>відповідно до варіативних ситуацій навчання.</p> <p>Студент спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Студент проявляє інтерес до актуальних проблем дистанційного (електронного) навчання, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.</p>	
<p><i>В</i> <i>82-89 балів</i> <i>Дуже добре</i></p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом методики розроблення і використання електронних курсів на поглибленому рівні.</p> <p>Студент володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.</p>	<p>Вище середнього</p>
<p><i>С</i> <i>74-81 балів</i> <i>Добре</i></p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом методика розроблення і використання електронних курсів на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p> <p>Студент усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком.</p> <p>Студент спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.</p>	
<p><i>73-64 балів</i> <i>Добре</i></p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом методики розроблення і використання електронних курсів на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність студентів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.</p>	

<p><i>Е</i> <i>60-63</i> <i>балів</i> <i>Достатньо</i></p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом методики розроблення і використання електронних курсів на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.</p>	
<p><i>Ех</i> <i>35-59</i> <i>балів</i> <i>Незадовільно</i></p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом методики розроблення і використання електронних курсів на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.</p>	

Рекомендована література

Основна

1. Григоренко Г., Погрібняк Н. Створення предметно-ігрового середовища. *Дошкільне виховання*. 2019. №2. С.11-14.
2. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: монографія / А.М. Богуш, Л.О. Варяниця, Н.В. Гавриш, С.М. Курінна, І.П. Печенко; наук. ред. А.М.Богуш; за заг.ред. Н.В. Гавриш. Луганськ: Альма-матер, 2006. 368 с.
3. Інклюзивний ресурсний центр: досвід проекту. Під заг. ред. Софій Н. З., Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 76 с.
4. Капська А.Й., Пеша І.В. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями. Київ: видавничий Дім «Слово», 2015. 328 с.
5. Костіна Л. Вплив предметно-просторового середовища на особистість дошкільника. На допомогу вихователю-методисту. Київ: Шкільний світ, 2009. 270 с.
6. Крутій К. Освітній простір дошкільного навчального закладу: [монографія] : у 2-х ч. Київ : Освіта. 2009. Ч. 1. 302 с.
7. Крутій К. Предметно-розвивальне середовище як чинник супроводу діяльності дітей. *Дошкільна освіта*, 2008. № 2. С. 10–11.
8. Лохвицька Л. Розвивальне предметне середовище: завдання вихователя. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2018. № 10. С. 11–13.
9. Організація предметно-просторової діяльності дітей дошкільного віку. Авт.-упор. А. П. Бурова. Тернопіль: Мандрівець. 2010. 40 с.
10. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з ООП: навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141с.
11. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник. За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ: Слово. 2018. 252 с.
12. Психологічний супровід інклюзивної освіти. / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.

Додаткова Інформаційні ресурси

1. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 №2628-III URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
2. Про затвердження Примірного положення про команду психолого- педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 №609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-prokomandu->

psihologopedagogichnogo-suprovedu-ditini-z-soblivimi-osvitnimi-potrebami-vzakladizagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti